

ועדת המשמעת מזהירה:
נבחן שימצאו ברשותו חומרי
עזר אסורים או יתפס בהעתקה
יענש בחומרה עד כדי הרחקתו
מהאוניברסיטה.

ד"ר חיים שפירא
משפט ושיפוט בתקופת המשנה והתלמוד

בחינה

תשס"ז; מועד ב

מס' קורס: 99-569-01

משך הבחינה: שעתיים

חומר עזר: אין.

ענו על השאלות באופן בהיר וענייני.

בהצלחה!

1. הסנהדרין בימי הבית השני (30 נק')

מה היו תפקידיה, סמכויותיה והרכבה של הסנהדרין בימי הבית השני לפי כל אחד מהמקורות הבאים: ספרות חז"ל, יוסף בן מתתיהו, הברית החדשה?

2. בית הדין המרכזי (20 נק')

מה היו תפקידי וסמכויותיו של בית הדין המרכזי בתקופה המשנה?

3. בתי הדין בתקופת התלמוד (25 נק')

במאמרו "איליין דמתמנין בכסף" מתמודד גדליהו אלון עם ביטויים בתלמוד המגנים את דייני ישראל ואת הנשיאים הממנים אותם ומאשימים אותם בשחיתות ובנטילת שוחד.

- א. מהו ההסבר המקובל לתופעה זו? מדוע דוחה אלון הסבר זה?
- ב. על אלו דיינים ועל אלו בתי דין מדובר במקורות האלה לפי אלון? פרטו.
- ג. כיצד מסביר אלון את ביטויי הגינוי הללו ואת התופעות העולות מהם?

4. סמכות השיפוט (25 נק')

"דיוקליטיאנוס קיסר ליהודה: הסכמת אנשים פרטיים אינה עושה לשופט את מי שאינו ממונה על שיפוט כלשהו, אף אין להחלטתו תוקף של מעשה בית דין" (293 לספירה).

- א. מיהו יהודה שאליו נשלח מכתב זה ומה היה תפקידו?
- ב. מהם שני התנאים המקנים לשופט סמכות שיפוט?
- ג. איזו סמכות שיפוט חוקית (רומית) הייתה ליהודים, לפי צו זה?
- ד. מיהו הגורם הרשאי להסמיך דיינים, לפי צו זה?
- ה. מי הגורם הרשאי להסמיך דיינים בתקופה זו, מנקודת מבט של הדין היהודי?
- ו. האם וכיצד ניתן לפשר בין הדין הרומי לדין היהודי?